

RADNI ODNOSI

1. Radnik nema pravo na plaću veću od plaće ugovorene ugovorom o radu.

Iz obrazloženja:

Predmet spora je zahtjev tužitelja za isplatu razlike plaće unutar razdoblja od studenoga 2003. do travnja 2006. Nakon provedenog postupka, sud prvog stupnja je kao nesporne utvrdio ove činjenice:

- da je tuženik dana 3. studenoga 2003. donio odluku o rasporedu na radno mjesto kojom je tužitelja od tog dana rasporedio na radno mjesto zavarivač za najsloženije poslove, uz koeficijent za utvrđivanje osnovne plaće od 1,40
- da je odluka stekla svojstvo pravomoćnosti jer protiv nje tužitelj nije podnio zahtjev za zaštitu prava (čl. 126. Zakona o radu – dalje u tekstu: ZR)
- da je tuženik u utuženom razdoblju tužitelju obračunavao i isplaćivao plaću primjenom koeficijenta 1,40 u skladu s pravomoćnom odlukom od 3. studenoga 2003.

Na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja sud prvog stupnja je pravilno postupio kada je odbio tužbeni zahtjev kao neosnovan prethodno zaključivši da pravomoćna odluka o rasporedu

na radno mjesto izaziva valjane pravne učinke i u pogledu koeficijenta za obračun i isplatu osnovne plaće.

Žalbeni navod da tužitelj nije trebao postupiti u skladu sa čl. 126. ZR-a budući da se radi o novčanom potraživanju predstavlja tek vlastito i neprihvatljivo stajalište, jer je navedenom odlukom tuženika pravomoćno utvrđen koeficijent od 1,40 za obračun i isplatu plaće tužitelju.

Županijski sud u Zagrebu, Gžr-1671/08. od 3.3.2009.

2. U javnim službama obračun i isplata plaće može se temeljiti isključivo na Zakonu o plaćama u javnim službama.

Iz obrazloženja:

Prema odredbi čl. 12. Zakona o plaćama u javnim službama, službenici i namještenici zatečeni na radu u javnim službama na dan stupanja na snagu navedenog Zakona nastavljaju s radom na svojim dosadašnjim radnim mjestima i zadržavaju plaće prema propisima koji su bili na snazi do stupanja na snagu navedenog Zakona, do rasporeda na radna mjesta i utvrđivanja plaća prema Pravilniku o unutarnjem redu i propisima o plaćama sukladno odredbama tog Zakona. Prema odredbi čl. 11., st. 3. istog Zakona nadlež-

na tijela javnih službi dužna su uskladiti pravilnike o unutarnjem redu javnih službi u roku od 60 dana od dana donošenja Uredbe Vlade RH o nazivima radnih mjesta i koeficijentna složenosti poslova u javnim službama (N.N., br. 38/01.) iz čl. 7., st. 1. Zakona o plaćama u javnim službama. Sukladno odredbi čl. 11., st. 3. Zakona o plaćama u javnim službama na sjednici Upravnog vijeća tužene održanoj 27. prosinca 2001., nakon savjetovanja s radničkim vijećem, donesen je Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta koji je stupio na snagu 25. siječnja 2002., dok je Pravilnik tužene o plaćama, naknadama plaća i drugim materijalnim pravima radnika koji je donesen na sjednici Upravnog vijeća tužene održanoj 12. srpnja 2001. stupio na snagu 8. kolovoza 2001. Dakle, nakon donošenja navedenih pravilnika, tužena je bila dužna tužiteljici, kao službeniku zatečenom na radu kod tužene, isplaćivati plaću isključivo u skladu s odredbama Zakona o plaćama u javnim službama. Budući da tužiteljica svoj tužbeni zahtjev temelji isključivo na sadržaju izvješća HZZO-a o izvršenoj kontroli kod tužene od 10. svibnja 2004. i 26. siječnja 2006., ponavljajući iste tvrdnje i u žalbi, valja navesti da bez obzira na činjenicu da je u smislu odredbe čl. 94. Zakona o zdravstvenom osiguranju HZZP ovlašten u provedbi osnovnoga zdravstvenog osiguranja, pored ostalih poslova, obavljati i nadzor poslovanja zdravstvenih radnika, sadržaj izvješća HZZP-a o izvršenoj kontroli kod tužene ne može biti osnova za obračun plaće tužiteljice. Jer, u utuženom razdoblju tužena je bila dužna obračunavati i isplaćivati tužiteljici plaću isključivo u skladu s odredbama Zakona o plaćama u javnim službama, pa je prvostupanijski sud, odbivši tužbeni zahtjev tužiteljice, pravično primijenio materijalno pravo.

Županijski sud u Varaždinu, Gž-1681/06-2. od 5.2.2007.

Potvrđeno VSRH, Revr 276/07-2. od 28.5.2008.

3. Ako radnik pročita odluku o otkazu i nakon toga odluku vrati i odbije potpisati prijem, smatra se da je odluka uredno dostavljena.

Iz obrazloženja:

Tijekom postupka utvrđeno je da je direktor tuženika tužitelju pokušao prvi put uručiti spornu odluku od 4. srpnja 2005., ali tužitelj je nakon što je pročitao odluku i s nekim se telefonski konzultirao, odbio primitak odluke. Nadalje, utvrđeno je da je spornom odlukom o otkazu ugovora o radu predviđen otkazni rok od 60 dana i da je tužitelj po spoznaji za spornu odluku neko vrijeme dolazio na posao, zatim koristio kolektivni godišnji odmor, potpisao primitak otpremnine i radne knjižice te preuzeo odluku o otkazu od 4. srpnja 2005. protiv koje je 12. listopada 2005. podnio zahtjev za zaštitu prava.

Sud prvog stupnja odbacuje tužbu tužitelja kao nepravovremenu.

Ovaj sud drugog stupnja smatra da je zakonita prvostupanijska odluka. Naime, prema ocjeni ovog suda drugog stupnja okolnost da je tužitelj pročitavši odluku koja mu je predana, nakon konzultacija telefonom s određenom osobom, odbio potpisom potvrditi primitak odluke, te da je konačno odluku vratio poslodavcu, nije od značaja.

Nakon što je adresatu pismeno uručeno i nakon što je on upoznat s njegovim sadržajem, on s pismenom može raditi što hoće, pa ga čak može i vratiti osobi koja mu ga dostavlja, ali time ne izbjegava posljedice izvršene dostave.

Županijski sud u Zagrebu, Gžr-1969/08. od 10.2.2009.

4. Radna knjižica je pravno relevantni dokument kojim se dokazuje postojanje i duljina radnog staža.

Iz obrazloženja:

Podnositelj zahtjev odbijen je u odnosu na razdoblje od 1. travnja 1992. do 8. listopada 1997. godine „jer nedostaju pravno valjani pisani dokazi temeljem kojih bi se moglo utvrditi postojanje radnog odnosa u navedenom razdoblju“.

Podnositelj navodi:

„Napominjem da sam nadležnom tijelu podnio meni sve raspoložive pisane dokaze (radnu knjižicu, zdravstvenu knjižicu, odluku o zasni vanju radnog odnosa, potvrdu o stažu tvrtke u kojoj sam radio, ispis iz banke podataka HZMO PS Osijek, ispis iz banke podataka parafonda) koji su trebali potvrditi činjenicu mog radnog odnosa za zahtijevano razdoblje, te sam u tom smislu predložio i svjedočenje validnih svjedoka (koji su konvalidirali staž u istoj tvrtki za isto razdoblje), a kojima sam ja bio poslovođa u tvrtki (...) Ovakvim postupkom (...) doveden sam u poziciju da bez svoje krivnje snosim štetne posljedice po mene za eventualne propuste tvrtke koja me navodno nije prijavila nadležnom tijelu kao zaposlenika. Nelogično je da samo ja nisam adekvatno prijavljen kao zaposlenik od strane bivše tvrtke koja više pravno ne egzistira, a da su drugi radnici – moji kolege za poslove prijavljeni i u istom postupku uspješno konvalidirali svoj staž, a da apsurd bude veći ja sam im bio neposredni rukovodilac i zajedno smo prijavljeni nadležnom tijelu.“

Zbog svega navedenog podnositelj smatra da su mu osporenim presudom Upravnog suda RH i upravnim aktima koji su joj prethodili povrijeđena ustavna prava propisana čl. 14., st. 2. i čl. 54., st. 1. Ustava.

Ustavni sud RH u osporenoj presudi utvrđuje da su u postupku koji je prethodio upravnosudskom „službenim putem pribavljeni podaci prema kojima za tužitelja nema dokaza o postojanju staža osiguranja za traženo razdoblje u evidencijama tijela mirovinskog i invalidskog osiguranja koja su djelovala na područjima RH pod zaštitom ili upravom Ujedinjenih naroda. Zbog toga nije uzet kao pravovaljani dokaz radna knjižica iz 1994. u kojoj je upisano navedeno razdoblje kao radni staž jer za taj upis nema uporišta u evidencijama tijela mirovinskog i invalidskog osiguranja u kojima za tužitelja nema evidencije o statusu osiguranika“.

Nadalje, Upravni sud RH utvrđuje da podnositelj ustavne tužbe „sam nije pružio dokaze koji bi doveli u sumnju ovo utvrđenje“, pa je prema

ocjeni tog suda „pravilno zaključeno da se ne radi o dokazima da bi imao status osiguranika jer je s obzirom na odredbu članka 5. Uredbe osnovno i odlučno postojanje evidentiranog statusa osiguranika. Druga dokazna sredstva u smislu članka 8. Uredbe na koju se odredbu poziva i tužitelj kada ukazuje na druga dokazna sredstva kao saslušanje svjedoka, mogu se upotrijebiti samo kao dopunsko dokazno sredstvo i nije moguće utvrditi postojanje radnog odnosa i svojstvo osiguranika samo na temelju iskaza svjedoka“.

Ustavni sud utvrđuje da je u predmetu podnositelja ustavne tužbe mjerodavno ustavno pravo propisano čl. 19., st. 2. Ustava koji glasi: «Zajamčuje se sudska kontrola zakonitosti pojedinačnih akata upravnih vlasti i tijela koja imaju javne ovlasti.»

Prema ocjeni Ustavnog suda, Upravni sud RH propustio je provesti cjelovitu kontrolu upravnih akata koji su prethodili upravnom sporu. Stajalište Ustavnog suda temelji se na razlozima obrazloženim u točkama ove odluke:

- Podnositelj je Ustavnom sudu uz ustavnu tužbu predložio original svoje radne knjižice.
- Neovisno o Uputama navedenim u prethodnoj točki obrazloženja ove odluke, radna knjižica je po svojoj naravi pravno relevantni dokument kojim se dokazuje postojanje i duljina radnog staža.
- Navedene Upute, koje su internog karaktera, donesene su zbog jedinstvenog tumačenja i primjene Zakona o konvalidaciji (N.N., br. 104/97.) i Uredbe, te ubrzanja postupaka u kojima se oni primjenjuju, pa stoga Upute samo uvažavaju i potvrđuju tu pravno relevantnu činjenicu.
- Radi toga nisu razvidni razlozi zbog kojih je Upravni sud RH zaključio da je „tuženo tijelo ocijenilo sve dokaze koje je tužitelj tijekom postupka priložio“, jer se taj sud nije očitovao o činjenici postojanja podnositeljeve radne knjižice u odnosu na sadržaj Uputa, odnosno o činjenici da se upravna tijela također u tom smislu u osporenim aktima nisu očitovala.

- RFMIOR, čiji je sljednik HZMO, donosi različite upute za primjenu zakona, a zbog sprečavanja različitog i proizvoljnog tumačenja propisa pri rješavanju o pravima osiguranika. Konkretno Upute imaju obvezni karakter iako se ne objavljuju u Narodnim novinama i drugim javnim glasilima, ali se obvezno dostavljaju područnim službama HZMO-a koje su ih obvezne primjenjivati.
- Obvezni karakter Uputa izrijekom slijedi i iz Izvješća HZMO-a, Središnje služ-

be u Zagrebu, klasa: 140-13/02-02/5540, ur. broj: 341-99-01/1-02/1 od 12. rujna 2002., upućenog OSCE-u u vezi s konvalidacijom mirovinskog staža i mirovina.

To su razlozi zbog kojih je Ustavni sud utvrdio povredu podnositeljevog ustavnog prava propisanog čl.19., st. 2. Ustava koje je Ustavni sud ocijenio mjerodavnim u podnositeljevoj pravnoj stvari.

Ustavni sud RH u Zagrebu, br.: U-III-1355/2005. od 10.9.2008.

*mr. sc. Rihard Gliha, dipl. iur.
Zagreb*